

СУСПІЛЬСТВО КОМФОРТУ: ФІЛОСОФСЬКО-АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАРІЯ, ПОЦЮРКО¹**Анотація**

Сучасний етап історичного процесу, коли сформувалося суспільство, яке називають інформаційним, глобалізованим, постіндустріальним тощо, характеризується суперечливістю: з одного боку, небачений раніше рівень комфорту, з іншого – під загрозою знаходиться існування самої людини. Цілком закономірно, що на початку ХХІ століття все більш значущими стають ціннісні виміри осмислення феномену комфорту, з якими пов'язане вирішення таких глобальних проблем, як позитивні і негативні соціальні та культурні наслідки існування суспільства комфорту, яке використовує новітні технології, знаходиться в постійних пошуках сенсу життя та існує в переддень екологічної катастрофи. Мета статті полягає в аналізі ціннісних аспектів комфорту в умовах сучасного суспільства. Завдання дослідження: проаналізувати сутність функціонування суспільства комфорту; розкрити особливості постановки проблематики суспільства комфорту крізь призму аксіології, виокремити основні аспекти проблеми; окреслити значення як матеріального так і духовного комфорту. Поставлена мета визначила застосування загальнонаукових методів – аналізу, синтезу, порівняння, індукції та дедукції, наукової абстракції, аналогій та наукових узагальнень, логічного та історичного аналізу в рамках системного підходу. Отже, враховуючи морально-ціннісний аспект, комфорт в сучасному суспільстві повинен розглядатись як певна модель, що включає в себе наступні параметри: відсутність соціального зла, соціальної несправедливості; можливість реалізації здібностей; задоволення особистих духовних потреб; умови для самореалізації людини як суб'єкта соціальної діяльності; доступ до здобутків культури, до освіти; необхідний рівень матеріального благополуччя. Тому модель «комфортного суспільства» має в розгорнутому вигляді включати в себе не тільки побутовий комфорт, але й інтелектуальний, психологічний, а найважливіше духовний.

Ключові слова: суспільство добробуту, суспільство комфорту, соціальні цінності, глобалізація, інформаційне суспільство, ризик.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі стрімкого та різнобічного розвитку інформаційного соціуму відбувається формування певних світоглядних та аксіологічних пріоритетів, відповідно до яких змінюються соціально-ціннісні характеристики суспільства. У філософський дискурс вводяться поняття «інформація», «інформаційне суспільство», «суспільство комфорту».

Очевидним є фундаментальний емпіричний факт, згідно з яким на початку ХХІ століття досить рельєфно проявляється тенденція збільшення комфорту в житті людини, характерна для глобалізованого суспільства споживання розвинених країн. Іншими словами, в розвинених країнах глобалізоване суспільство перетворилося на суспільство комфорту з усіма його позитивними та негативними рисами. Суспільство комфорту має тенденцію поширюватися по всьому світу, тому важ-

ливим є філософське осмислення аксіологічних аспектів його становлення в умовах глобалізації. Актуальний характер набувають проблеми забезпечення недоторканності меж особистого, сімейного, приватного життя як певного невід'ємного елемента свободи та комфорту кожної людини.

Крім цього, увага до комфорту в умовах глобалізованого суспільства викликана зростанням антропологізації всього знання та стрімким розвитком філософської антропології з її центральною проблемою сутності і природи людини. Таким чином, вирішення проблеми ціннісних вимірів комфорту в нових глобальних умовах з необхідністю вимагає розгляду питань про сенс існування людини, межі її свободи та відповідальності за вчинки тощо.

Аналіз останніх досліджень. На основі прогресу науки і техніки та їх взаємодії з економікою в ХІХ ст. утверджується світогляд науково-технічного оптимізму, в основі якого лежить віра у безперервний розвиток науково-технічного прогресу і його позитивні результати. Безперечно така система поглядів мала результати у галузі виробництва та споживання благ: «Наука прагнула до нагромадження знання, техніка – до удосконалення засобів, а капіталістична економіка –

Corresponding author:

¹ Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського (Львів, Україна)

E-mail: maryzakala@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7767-719X>

до розповсюдження засобів виробництва» (Фермеерс, 2000). Завдяки такому оптимізму, в середині ХХ ст. було втілено в життя теорію суспільства масового добробуту, що ототожнює щастя людини із рівнем її життя та добробуту.

Проте очевидними стали не лише позитивні моменти утвердження такого типу суспільства, а й негативні, такі як: порушення соціумом планетарної рівноваги, споживацька ментальність, зростання нерівності між високо та слабо розвиненими країнами; збільшення чисельності населення та ін. Врешті-решт постало питання про загрозу існування самої людини, що пов'язана із забрудненням Землі, вичерпністю природних ресурсів тощо. Саме тому, у 60-х роках ХХ ст. світогляд науково-технічного оптимізму зазнає критики. Зокрема, дослідник У. Бек зазначає: «Екологічні проблеми – це не проблеми довкілля, а цілком суспільні проблеми, проблеми людини, її історії, умов її життя, її ставлення до світу і дійсності, її економічних і культурних бачень» (Бек, 2000).

У зв'язку з цим у 70-80 рр. ХХ ст. для пояснення суспільства дослідники використовують поняття «суспільство комфорту» та «суспільство ризику». Таким чином, сучасне суспільство реалізує одночасно два прагнення людини – до комфорту і до виходу із його зони (ризик). У світі щораз більше виявляється не тільки стабільність і добробут, а й непередбачуваність.

Проблему трансформації суспільства масового добробуту в суспільство ризиків досліджувало чимало американських та західноєвропейських філософів, соціологів і футурологів. Зокрема, З. Бауман (Бауман, 2008), У. Бек (Бек, 2000), Г. Бехман, Е. Гіденс, Й. Масуда, Д. Нейсбіт, Е. Фермеерс (Фермеерс, 2000) зазначають, що сучасна цивілізація спричинила низку екологічних проблем, які в майбутньому здатні привести світ до глобальної катастрофи.

У сучасній вітчизняній та зарубіжній спеціальній літературі також чимало уваги приділяється проблемі соціокультурних аспектів комфорту в умовах глобалізованого суспільства. Зокрема, можна виділити таких дослідників як Г. Алдер, Ф. Арьес, З. Бауман (Бауман, 2008), У. Бек (Бек, 2000), Е. Гіденс, О. Булова (Булова, 2011) та ін.

Проблема ціннісних орієнтирів розвитку сучасного суспільства є предметом дослідження таких українських дослідників в галузі філософії, як В. Андрущенко, М. Горлач, С. Кримський, М. Михальченко, М. Романенко, М. Підлісний та ін. Протягом останніх років особлива увага

звернена на питання ціннісних орієнтацій та духовної культури сучасної молоді. Зокрема Т. Аболіна, І. Зязюн, В. Бондаренко, А. Колодний, В. Кудіна, Л. Левчук та ін. досліджують проблему духовної орієнтації студентів.

Зокрема А. К. Похресник, підкреслює, що трансформаційні процеси, які відбуваються в сучасному суспільстві несуть в собі як позитивні, так і негативні тенденції у формуванні духовних ідеалів (Похресник, 2001)

А. Толстоухов зазначає, що головні мега-ризиків та мега-загрози техногенної цивілізації продукуються внаслідок людської діяльності та практичного використання індустрії наукоємних технологій. Зародження технонауки в період індустріальної цивілізації ініціювало науково-технологічний активізм, ідеологію економостризм та невпинного споживання, натомість не створило міцної морально-світоглядної основи, яка давала б змогу гарантувати людству гідне екомайбутнє та збереження соціально-економічної сталості у світі (Толстоухов, 2003).

Українські дослідники А. О. Приятельчук та О. М. Іщенко, осмислюючи зв'язок між «суспільством комфорту» та «суспільством ризику», зазначають, що саме задоволення матеріальних потреб є основою формування сучасного суспільства. «Заохочення прагнень до матеріального збагачення, вироблення імунітету до духовних цінностей, моральна деградація в сукупності зумовлюють панування індивідуального та групового егоїзму, який в свою чергу підриває основи стабільного розвитку, формуючи стан невизначеності та не контрольованості» (Приятельчук, Іщенко, 2011).

У праці «Суспільство комфорту та філософія ризику» іспанський філософ Х. Ліврага розглядає наступні проблеми: чи є нормальним існуюче суспільство комфорту; які небезпеки кореняться в самому суспільстві комфорту; яким чином можна поєднати комфорт і ризик; в чому полягають причини дисбалансу комфорту та ризику; які шляхи виходу з глухого кута суспільства комфорту. Сьогодні суспільство комфорту, згідно його дефініції, являє собою «сукупність надмірно роздутих природних потреб» (Ліврага, 2005).

Слід відзначити, що досліджень, які окреслюють проблему комфорту в ціннісному вимірі, незмірно менше, ніж праць з питань іміджу, престижу і статусу споживання певним чином пов'язаних з комфортом.

Мета статті полягає в аналізі ціннісних аспектів комфорту в умовах сучасного суспільства.

Завдання дослідження: проаналізувати сутність функціонування суспільства комфорту; розкрити особливості постановки проблематики суспільства комфорту крізь призму аксіології, виокремити основні аспекти проблеми; окреслити значення як матеріального так і духовного комфорту. Поставлена мета визначила застосування загальнонаукових **методів** – аналізу, синтезу, порівняння, індукції та дедукції, наукової абстракції, аналогій та наукових узагальнень, логічного та історичного аналізу в рамках системного підходу.

Виклад основного матеріалу. Новий етап осмислення соціальних уявлень про перспективи існування світової цивілізації, тенденції до гуманістичної трансформації соціального буття формують новий тип соціального мислення, новий фундамент розуміння проблеми людини, її ставлення до світу, меж її комфорту та свободи. Збільшується інтерес до етичних цінностей, оскільки при лавиноподібно зростаючому обсязі інформації в сучасній цивілізації відбувається звуження рамок особистих меж свобод і прав людини, що негативно позначається на духовному стані суспільства і комфорті кожної людини.

Продуктивний пошук нових етичних орієнтирів розвитку суспільства дійсно пов'язаний з викликами техногенної цивілізації, а процеси становлення і розвитку нових інформаційних реалій супроводжуються появою нових регуляторів, що визначають специфічні духовно-моральні межі дозволеного, межі комфорту. Амплітуда потенційних шляхів виходу зі сформованої етичної ситуації досить широка – від закликів до реставрації традиційних моральних норм до різного роду моральних інноваційних побудов. Очевидним є одне – інформаційні трансформації в соціумі спричиняють комплексний вплив на суспільство і призводять до істотних змін морально-іманентного життя людей.

Разом з тим у сфері органічної взаємодії в інформаційному соціумі постійно виникають нові питання, що вимагають негайного і утилітарного рішення з визначенням духовно-моральних меж комфорту. Все, що відбувається в рамках інформаційного становлення впливає на життя людей, формує нові потреби і змінює пріоритети. Очевидно, що роль і значення етики при цьому залишаються незмінними. Отже, виникає необхідність дослідити феномен «комфорту» не тільки під кутом зору сутнісної складової, але й з позицій можливо-ймовірних негативних та позитив-

них ціннісних аспектів. Зокрема, слід взяти до уваги, те, що визнання певної «зони особистого комфорту» кожного члена суспільства, є основою свободи, оскільки усі люди, відповідно до Загальної декларації прав людини, народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах.

Зростання ролі, значення та впливу окремої особистості в сучасному суспільстві, з одного боку, поглиблення процесу відчуження, зростання можливостей маніпуляції особистістю, способів підпорядкування поведінки і свідомості людей – з іншого, разом з накопиченням знання про людину в сферах різних наук вимагає нового, аксіологічного осмислення проблеми «суспільства комфорту».

В умовах відчуження людина стає зряддям пануючих політичних, економічних, культурних впливів. В цій ситуації особливо гостро постає питання про можливості збереження і розвитку сучасною людиною своєї індивідуальності, меж свого комфорту, оскільки проблеми розвитку сучасного суспільства все частіше для свого вирішення вимагають особистого, творчого підходу. Мова також йде про відповідальність людини, яка ґрунтується на певній системі цінностей, на усвідомленні можливих наслідків своїх дій та рішень.

Поняття «суспільства комфорту» у відомому російському словнику Брокгауза і Ефрона окреслюється через зв'язок із поняттям «зручні обставини» (Брокгауз, Ефрон, 1994). Більш розгорнута дефініція поняття «комфорт» дана в новітньому словнику іншомовних слів: «Комфорт (англ. comfort) – сукупність побутових зручностей, впорядкованість і затишок осель, громадських установ, засобів комунікації та ін.; душевний комфорт – стан внутрішнього спокою, відсутність розладу з собою і навколишнім світом» (Новітній словник іншомовних слів і виразів, 2001).

Тому, *комфорт* можна визначити як найбільш сприятливі для діяльності людини умови розвитку, умови життя, що задовольняють духовні, природні та штучні потреби.

Очевидно, що проблема комфорту, прагнення до зручності в фізичній та економічній сферах, до легкості соціальних відносин, до порядку в політиці, до духовного добра – є не новою, а існує стільки, скільки існує людство. Людина завжди прагнула до комфорту (починаючи з етапу первісного існування), прагнула оточити себе тим, що зробило б її життя більш легким і приємним. Проте уявлення про комфорт історично змінювалося. Довгий час він був доступний привіле-

йованим верствам суспільства, зараз же у високорозвинених країнах практично сформувалося суспільство комфорту. Оскільки сучасне інформаційне суспільство є досить складним і диференційованим, то в кожній соціальній групі людина веде відповідний їй комфортний спосіб життя. Іншими словами, комфорт диференційований відповідно до будови соціуму, але в цілому він не зводиться до своїх «частин».

Те, що сьогодні окреслюють як суспільство комфорту, частково являє собою певну сукупність природних людських потреб, які в сучасному світі зростають відповідно до прогресу культури та цивілізації. Індивідуальні прагнення до комфорту, підсумовуючись, утворюють суспільство комфорту, складний механізм, який наслідком свого функціонування не завжди має суспільне добро. Дослідники А. Приятельчук та О. Іщенко (Приятельчук, & Іщенко, 2011). зазначають, що в такому суспільстві вже не засоби використовуються для зручності людини, а навпаки, людина стає заручником цих засобів. З кожним днем їх стає все більше, вони все сильніше тиснуть на особистість, підпорядковуючи собі психологію масової свідомості. Дуже часто суспільство комфорту обманює розум, нав'язує хибні потреби, переконує в тому, що людині життєво необхідні певні матеріальні предмети, перебільшуючи їх цінність. Ці хибні потреби пригнічують людину, позбавляють її можливості вибору, позбавляють незалежності, замість того, щоб втілювати позитивні цінності спокою, реалізованості потреб, врешті-решт комфорту. Людину несе течія прагнень і думок часто не власного, а вельми сумнівного походження. Виходить, що виробники, ЗМІ, а часто і жадібність самої людини, забирають право на особисту долю внутрішньої свободи. Мається на увазі не абстрактна свобода, а особиста, персональна свобода користуватися тим, чим людина вважає за краще користуватися, і жити так, як вона хоче.

Таким чином, слушною є думка дослідника Х. Ліврага (Ліврага, 2005), який наголошує, що при надмірному прагненні до комфорту виникають певні парадокси. Сучасна людина стає заручником власних потреб – цілком природних, але доведених до крайності. Тому, очевидним є те, що проблема комфорту лежить у площині моралі та ціннісних орієнтирів.

У зв'язку з цим, в контексті філософського осмислення даного феномену, необхідно відзначити, що важливою складовою життя осо-

бистості є духовний комфорт, про який сучасна людина часто забуває прагнучи до матеріальних зручностей. Так сучасне суспільство комфорту, що здебільшого базується тільки на матеріальних інтересах і біологічних потребах людського тіла, часом позбавляє того, що необхідно для душі. Очевидно, що саме це в духовному плані змушує людину відчувати себе нещасливою.

Таким чином, світоглядні трансформації в сучасному суспільстві комфорту визначають основні тенденції зміни моральних цінностей. Головними з них є: переміщення інтересів суб'єкта з духовної, інтелектуальної сфери в матеріальну, тілесно-речеву; перетворення культури знання і освіти в культ задоволення і природності; звільнення від прагнення до морального ідеалу і орієнтація на норми гедонізму та утилітаризму; підміна творчості – споживанням, життя – грою, реальних відносин – віртуальними. Це, в свою чергу, обумовлює і віртуальну (ілюзорну за змістом) поведінку суб'єкта – активність без можливості відповідальності за прийняті рішення.

Суспільство комфорту розставляє свої пріоритети в ієрархії цінностей. Вищий щабель тут займають цінності приємного і неприємного, засновані на відчутті насолоди і страждання, задоволення і болю. Вони детермінують інші ціннісні ряди, в тому числі ряд моральних цінностей, які приймають в силу цього універсальне гедоністичне та утилітарне забарвлення. При цьому має місце не тільки зміна структури цінностей, зниження або підвищення їх у ієрархічному ряду, але головним чином їх суб'єктивна трансформація, звуження ціннісного сенсу, обмеження рамками інформаційного простору.

Тому, очевидно, що комфортне існування як сукупність сприятливих умов життєдіяльності людини неправомірно абсолютизувати. В іншому випадку людина (соціальна група і суспільство, яке має в своїй основі людину) зникає до сприятливих умов, вони автоматизують, впорядковують її життя, в результаті чого відбувається саморуйнування особистості. Саме тому, комфорт пов'язаний із розумінням ядра сутності людини як інтеріорізованої системи етичних цінностей того чи іншого суспільства, вироблених відповідною культурою. Людина переживає різноманітні умови реалізації особистості – формування творчого соціуму, переживання краси, пошуку нової креативної роботи для задоволення потреб особистістю, що впливають на людину внутрішньо чи опосередковано (Нікітенко, 2021).

У зв'язку з цим, для з'ясування сутності комфорту необхідно звернутися до аналізу соціокультурного контексту. Адже система кодексу поведінки людини, що визначає особливості комфорту нерозривно пов'язана з культурними реаліями, вона обумовлена логікою культурно-історичного процесу, властивого наявному стану суспільства. Конкретна значимість комфорту впливає з специфічності прийнятих в даному культурному просторі стилю і цінностей, що визначають спрямованість етичної діяльності, в процесі якої формується адекватна потребам даної соціокультурної системи специфікація комфорту. Людська екзистенція певною мірою конструюється завдяки використанню соціальних і культурних технологій. Саме незавершений характер сутності людини з притаманним їй стилем життя і системою цінностей ставить безліч питань, пов'язаних з подальшим розвитком комфорту під впливом різного роду технологій. У системі організації має бути оптимальний обсяг комунікації, тому що ми всі сьогодні перезавантажені: 1) інформацією; 2) книжками; 3) блогами; 4) ПЗ; 5) телебаченням; 6) медіа. Тому доводиться сьогодні ігнорувати переважну частину інформації, з якою стикається людина чи навіть функціонувати ефективніше, коли в розпорядженні менше даних (Ажажа, 2021).

Соціальна реальність є єдністю об'єктивного (інституційного) і суб'єктивного (того, що міститься у свідомості людей). В умовах глобалізації відбувається об'єктивація ідеї комфорту, бо вона у вигляді соціокультурного явища комфорту виявляє свій вплив на поведінку і стиль життя людини, соціальних груп і всього суспільства. Саме тому важливим моментом є виокремлення соціальних підстав комфорту, однією з яких є *праця*.

У сучасному суспільстві все більше поширюється інтелектуальна праця, що являє собою діяльність, невідривну від креативного мислення людини. Зростання інформаційних і комунікаційних технологій, інформаційна революція, що супроводжуються переходом від традиційної до інтелектуальної праці, сприяють формуванню нового рівня комфорту. Проте, перехід до інформаційного суспільства супроводжується новим типом соціальних відносин, що характеризується не лише комфортом, а й ослабленням соціальних зв'язків, в тому числі сімейних та утвердженням цінностей особистої автономії.

Іншою соціальною підставою дослідження комфорту в умовах глобалізації, є *свобода*

людини. Значення свободи як соціальної підстави комфорту впливає з того факту, що вона найбільш повно втілює прагнення людини до самореалізації та самовдосконалення як однієї з фундаментальних ознак постіндустріального, інформаційного соціуму.

Комфорт людини (соціальної групи, соціуму) в умовах глобалізації не існує сам по собі, окремо від інших явищ і процесів суспільства, він виявляє своє функціональне значення в кореляції з такими поняттями, як ризик, престижне споживання, статусне споживання. Як відмічають О.С.Поліщук і О.В. Поліщук, «суспільство і людина як соціальна істота завжди відчуває потребу не лише в матеріальному забезпеченні благ, а й у цінностях, що відображають сферу його ідеальних сподівань (Поліщук та ін., 2021).

В людській життєдіяльності взаємно поєднуються комфорт і необхідний ризик (вихід із зони комфорту). Думаючи тільки про комфорт і не даючи собі можливості ризикнути, людина втрачає творчість і внутрішню силу. Вибравши ризик і повністю забувши про комфорт, вона робить своє життя надто суворим і аскетичним, причому вона не завжди до цього готова. Іншими словами, комфорт та ризик повинні доповнювати один одного, щоб життя людини було наповнене змістом, щоб вона відчувала повноту свого буття.

Ще одним важливим аспектом розуміння комфорту є те, що комфорт пов'язаний із *споживанням*. Основним його мотивом є демонстрація високого соціального становища. Засобом демонстрації статусу є висока ціна демонстративно споживаних речей. Демонстративне споживання можна розуміти в якості тексту, який вільно читається і розуміється людьми певної культури.

Сучасне суспільство комфорту функціонує на основі розвитку новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, генеруючих мультимедійну, електронно-цифрову культуру. В результаті для людини використання комп'ютера та Інтернету – обов'язкова умова інтелектуального комфорту. Мова йде про новий аспект явища комфорту, яким є *інтелектуальний комфорт*, без якого людина не може отримувати освіту, відпочивати, спілкуватися, здійснювати покупки. Тому, функціональне значення комфорту в умовах глобалізації пов'язане зі значущістю в житті людини та соціуму семіотичного простору, інтегруючого в собі поняття ризику, престижного і статусного споживання, інтелектуального комфорту. «Європейська гуманістична візія в управ-

лінні людським розвитком базується на знанні, що виступає рушійною силою розвитку, породжуючи можливість універсального розвитку індивіда на цій основі (Воронкова та ін., 2021).

Із вищесказаного випливають і негативні наслідки абсолютизації комфорту, які полягають, зокрема, в тому, що системи віртуальних технологій здатні контролювати та імітувати відчуття та дії людини, що має негативний духовний вплив. Також відбувається формування глобальної масової культури, яка у низці випадків має не тільки позитивний ефект, але і негативний, викликаючи нівеляцію вищих духовних цінностей, заміщаючи їх матеріальними потребами. Ціннісні конфлікти і колізії в суспільстві комфорту багато в чому провокуються неправдивою та ілюзорною інформацією, моральна шкода якої визначається тим, що у людини – об'єкта маніпулювання – створюється враження, що вона сама керує своєю поведінкою, здійснюючи свідомий вибір на основі раціонального аналізу ситуації та міжкультурного діалогу у контексті єднання (Олексенко, 2011).

Слід зазначити і про негативні екологічні наслідки комфорту для людства, адже заради задоволення безлічі штучних потреб витрачаються величезні невідновлювані ресурси планети. Саме тому, сучасний етап розвитку людства характеризується суперечливістю: з одного боку, небачений раніше рівень комфорту, з іншого – під загрозою

знаходиться саме його існування. У цих умовах особливу значимість здобуває одна з вічних проблем людського буття – проблема сенсу життя людини. Як відмічає А.Ареф'єва, образ людини як образ цілісності, людиновимірності культури свідчить про те, що займенники у дискурсі, які замінюють персону, особистість, цілісність суб'єкта, актора, актанта, продуцента, діяча як носія потенціалу культурно-історичної цілісності доби несуть в собі спонуки продукування, спонуки комунікації, зустрічі з будь-яким іншим, з іншим „Я”, Абсолютом, з іншою культурою, ... який розкриває комунікативне поле як потенціал культуротворення у вимірі його універсальності, цілісності і самодостатності (Ареф'єва, 2021).

Висновки. Отже, враховуючи морально-ціннісний аспект, комфорт в сучасному суспільстві повинен розглядатись як певна модель, що включає в себе наступні параметри: відсутність соціального зла, соціальної несправедливості; можливість реалізації здібностей; задоволення особистих духовних потреб; умови для самореалізації людини як суб'єкта соціальної діяльності; доступ до здобутків культури, до освіти; необхідний рівень матеріального благополуччя. Тому модель «комфортного суспільства» має в розгорнутому вигляді включати в себе не тільки побутовий комфорт, але й інтелектуальний, психологічний, а найважливіше духовний.

Список використаних джерел

- Ажажа М.А., Фурсін О.О., & Венгер О.М. Комунікаційний менеджмент як чинник підвищення ефективності публічного управління та адміністрування. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house "Helvetica", 2021. 9 (86). P. 127–137.*
- Ареф'єва, А. Ю. Антропологічний, семіологічний та візуальний повороти як інтерпретанта культурогенезу мистецького синтезу. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica», 2021. 9 (86). P. 11–17.*
- Бауман Зигмунт. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / Пер. з англ. І. Андрущенко. Київ.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
- Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / пер. с нем. В. Седелника, Н. Федоровой; послесл. А. Филиппова. Москва: Прогресс-традиция, 2000. 384 с.
- Брокгауз Ф. А., Ефрон І. А. Малий енциклопедичний словник. Москва, 1994. Т. 3. С. 103.
- Бурова О. Життєвий комфорт: спроба концептуалізації поняття. *Соціальні виміри суспільства. 2011. № 3. С. 198–208.*
- Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Череп А.В., & Череп О.Г. Європейська гуманістична візія в управлінні людським розвитком як основа досягнення прогресу. *Modern trends in science and practice. Volume 1 : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2021. С. 24|30.*
- Ліврага Х. А. Суспільство комфорту та філософія ризику. *Новий Акрополь. 2003. № 1. С. 16–26.*
- Нікітенко В.О. Управління туристичною галуззю як креативною технологією. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica», 2021. 9 (86). P. 25–36.*
- Новітній словник іншомовних слів і виразів. Мінськ, 2001. С. 421.
- Олексенко Р.І. Афанасьєва Л.В., Музя Є.М., & Колева К. Міжкультурний діалог в контексті єднання України. *Українознавчий альманах. 2017. Випуск 21. С. 15–20.*

Поліщук, О. С., & Поліщук, О. В. Особливості ідентифікаційних процесів у перехідних суспільствах (аксіологічний контекст). *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica», 2021. 9 (86). P. 37–45.

Похресник А. К. Соціокультурні орієнтації студентської молоді трансформаційного суспільства. Молодь у сучасному світі: морально-естетичні та культурологічні виміри. Київ, 2001. С.58–63.

Приятельчук А. О., & Іщенко О. М. Соціально-філософський конструкт общества риска. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Київ, 2011. С. 24–27.

Толстоухов А. Глобальный социальный контекст и контуры эко-будущего. *Вопросы философии*, 2003. № 8. С. 49–63.

Фермеерс Е. Очі панди. Філософське есе про докільля. Львів : Стрім, 2000. 70 с.

References

Arefieva, A. Yu. (2021). Antropohichnyi, semiolohichnyi ta vizualnyi povoroty yak interpretanta kulturohenezu mystetskoho syntezu. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica». 9 (86). P. 11–17

Azhazha M.A., Fursin O.O., & Venher O.M. (2021). Komunikatsiyni menedzhment yak chynnyk pidvysshchenia efektyvnosti publicnogo upravlinnia ta administruvannia. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house “Helvetica”. 9 (86), 127–137.

Bauman Zygmunt (2008). Hlobalizatsiia. Naslidky dlia liudyny i suspilstva / Per. z anhl. I. Andrushchenka. Kyiv: Vyd. dim «Kyievo-Mohylianska akademii». 109.

Bek U. (2000). Obshchestvo ryska. Na puty k druhomu modernu / per. s nem. V. Sedelnyka, N. Fedorovoi; poslesl. A. Fylyppova. – Moskva: Prohress-tradytsiia. 384.

Brokhauz F. A., & Efron I. A. (1994) *Malyy entsyklopedychnyi slovnyk*. Moskva. T. 3. 103.

Burova O. (2011). Zhyttievyi komfort: sprobа kontseptualizatsii poniattia. *Sotsialni vymiry suspilstva*. № 3.198-208.

Voronkova V.H., Nikitenko V.O., Cherep A.V., & Cherep O.H. (2021). Yevropeiska humanistychna viziia v upravlinni liudskym rozvytkom yak osnova dosiahnennia prohresu. *Modern trends in science and practice. Volume 1 : collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services. 24-30.

Livraha Kh. A. (2003). Suspilstvo komfortu ta filosofiiа ryzkyu. *Novyi Akropol*. № 1. 16 – 26.

Nikitenko V.O. (2021). Upravlinnia turystychnoiu haluzziu yak kreatyvnoiu tekhnolohiieiu. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica».9 (86). 25–36.

Novitnii slovnyk inshomovnykh sliv i vyraziv (2001). Minsk, 2001. 421.

Oleksenko R.I. Afanasieva L.V., Muzia Ye.M., & Koleva K. (2017). Mizhkulturnyi dialoh v konteksti yednannia Ukrainy. *Ukrainoznavchyi almanakh*. 21,15-20.

Polishchuk, O. S., & Polishchuk, O. V. (2021). Osoblyvosti identyfikatsiinykh protsesiv u perekhidnykh suspilstvakh (aksiolohichnyi kontekst). *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica».9 (86), 37–45.

Pokhresnyk A. K. (2001). Sotsiokulturni oriientsii studentskoi molodi transformatsiinoho suspilstva. *Molod u suchasnomu sviti: moralno-estetychni ta kulturolohichni vymiry*. Kyiv. 58–63.

Pryiatelchuk A. O., & Ishchenko O. M. (2011) *Sotsyalno-fylosofskyi konstrukt obshchestva ryska*. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Kyiv. 24–27.

Tolstoukhov A. (2003). Hlobalnyi sotsyalnyi kontekst u kontury eco-budushcheho. *Voprosy fylosofyy*. № 8. 49–63.

Fermeers E. (2000). Ochi pandy. *Filosofske ese pro dovkillia*. Lviv : Strim. 70.

POTSYURKO, MARIA – Candidate of Philosophical Sciences,
Senior Lecturer of Humanitarian Sciences Department,
Lviv State University of Physical Culture named after I. Bobersky (Lviv, Ukraine)
E-mail: maryzakala@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7767-719X>

COMFORT SOCIETY: PHILOSOPHICAL AND AXIOLOGICAL DIMENSION

Abstract

The modern stage of the historical process, when formed a society called the informational, globalized, post-industrial, etc., is characterized by contradictions: on the one hand, an unprecedented level of comfort, on the other – is under threat the existence of the person. It is quite natural that in the beginning of the XXI century is becoming increasingly

important integral value dimensions of understanding of the phenomenon of comfort with which the solution of such global problems as the positive and negative social and cultural consequences of the existence of a society of comfort that uses the latest technology is in constant search of the meaning of life exists on the threshold of environmental disaster. The purpose of the article is to analyze the value aspects of comfort in modern society. Objectives of the study: to analyze the essence of the functioning of the society of comfort; to reveal the peculiarities of posing the problems of the society of comfort through the prism of axiology, to single out the main aspects of the problem; outline the importance of both material and spiritual comfort. This goal determined the application of general scientific methods – analysis, synthesis, comparison, induction and deduction, scientific abstraction, analogies and scientific generalizations, logical and historical analysis within a systematic approach. Thus, taking into account the moral and value aspect, comfort in modern society should be considered as a certain model that includes the following parameters: the absence of social evil, social injustice; ability to realize abilities; satisfaction of personal spiritual needs; conditions for human self-realization as a subject of social activity; access to cultural achievements, education; the required level of material well-being. Therefore, the model of «comfortable society» in its expanded form should include not only domestic comfort, but also intellectual, psychological, and most importantly spiritual.

Key words: society of welfare, society of comfort, social values, globalization, information society, risk.

© The Author(s) 2022

This is an open access article under
the Creative Commons CC BY license

Received date 07.01.2022

Accepted date 01.02.2022

Published date 15.02.2022

How to cite: Поцюрко, Марія. Суспільство комфорту: філософсько-аксіологічний вимір. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house «Helvetica», 2022. 10 (87). P. 30–37.

doi: <https://doi.org/10.26661/hst-2022-10-87-03>